

Неля Степанюк
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри лексикології та стилістики англійської мови
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Софія Мастерюк
бакалавр факультету романо-германської філології
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ НАПРУГИ У ТВОРІ

Г. ЛАВКРАФТА «*AT THE MOUNTAINS OF MADNESS*»

У ХХІ столітті в літературі став дуже популярним жанр жахів. Це свідчить про те, що люди прагнуть емоційно розрядитися, відчувати страх у безпечному середовищі, а також досліджувати темні сторони людської природи та світу навколо. Важливим інструментом для створення атмосфери страху у художньому творі є мова. Її дослідженням займалось чимало вчених, серед яких Божко О. С., Вовк О. В. та інші (Божко, 2017), (Вовк, 2019). Лексику, яка відображає емоційний стан персонажів, поділяють на три основні типи: лексика, що описує емоції; лексика, що виражає психічний стан персонажа та його ставлення до ситуації; лексика, які описуює фізичні ознаки, пов'язані з почуттям страху. (Вовк, 2019: 25)

Цікавим в цьому аспекті є роман Г. Лавкрафта "At the Mountains of Madness". В даному творі автор використовує різноманітні лінгвальні засоби для створення враження загадковості та напруги, особливо при описах місць, архітектурних елементів і монстрів. Завдяки цьому твір набуває гострої атмосферної напруги, тим самим, вражаючи читача не лише подіями, але й

оточенням. Саме це створює відчуття небезпеки та незвичайності. Лавкрафт майстерно маніпулює засобами, щоб передати атмосферу гнітючої невизначеності, яка розвивається впродовж усього твору.

Для передачі атмосферної місцевості та архітектури, автор застосовує різноманітні лексичні засоби, які викликають відчуття страху, небезпеки та таємничості. Одним з основних прийомів є використання абстрактних іменників і прикметників, що асоціюються зі страхом і підкреслюють жахливість описаних місць. Лексеми “horror (44 рази)”, “madness” (21 раз), “monstrous” (33 рази) є одними з найбільш часто вживаних у тексті. Саме вони вказують на надмірні масштаби або жахливу велич, а також сприяють ще більшому зануренню читача в атмосферу. Це дає змогу читачеві відчути не лише фізичне, але й психологічне відчуження від навколишнього світу.

Крім того, точні описи та деталізовані елементи допомагають створити яскраву картину місцевості та архітектури. Вони підкреслюють велич природи Антарктиди та стародавнього міста, які є важливими елементами сюжету. Деталі архітектурних споруд працюють на створення ефекту невідомості, що поступово охоплює все більше й більше простору навколо героїв.

Особливу увагу Лавкрафт приділяє створенню образів жахливих монстрів, використовуючи лексичні особливості для детального опису анатомічних характеристик цих істот. Вони описуються через біологічні та геологічні терміни, що підкреслюють складність їх природи, наприклад: “gill-like suggestions”, “starfish-shaped”, “phosphorescent organism”, “prismatic cilia”. Це робить образи монстрів не лише фантастичними, але й реалістичними. Цей підхід посилює відчуття жаху, оскільки читач сприймає їх не як вигадані істоти, а як частину страшної реальності, яка захована від людського розуму.

Лавкрафт часто використовує лексеми, що підкреслюють фізичну силу та особливості цих створінь. Лексеми “strong”, “accurate”, “flexible” вказують на їх неймовірні можливості, що ще більше підсилює їх жахаючий вигляд. Крім того, Г. Лавкрафт додає в опис монстрів природні явища, які підсилюють відчуття таємничості та підкреслюють невизначеність і невідомість цих істот.

Саме завдяки цьому зображенню монстри стають загадковими, лякаючими і несподіваними для читача.

Автор також майстерно використовує стилістичні засоби для створення атмосфери таємничості та невідомості. Порівняння, метафори та епітети відіграють важливу роль у цьому процесі, надаючи більшої виразності описам. Порівняння дозволяють читачам краще уявити фізичні характеристики істот, створюючи враження їх небезпеки та надзвичайної сили. Завдяки метафорам, які підкреслюють масштаб та страхітливність битви між істотами, а також епітетам, що додають глибини та жахливості образам, Лавкрафт створює справжнє відчуття присутності і напруги.

Особливою рисою твору є те, що Лавкрафт уникає емоційних описів, натомість залишаючи простір для уяви читача. Він прагне створити атмосферу загадковості, надаючи монстрам та іншим елементам таємничий вигляд, що в свою чергу викликає більшу напругу і страх у читача. Цей прийом надає монстрам та архітектурним об'єктам своєрідної містичної сили, що ще більше посилює враження від прочитаного.

Використання всіх вищезгаданих лексичних та стилістичних прийомів робить твір "At the Mountains of Madness" винятковим і незабутнім у жанрі літератури жахів.

Список використаної літератури

1. Божко О. С. Засоби лексичної номінації атмосфери саспенс у художніх творах жанру хоррор. Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер. : Філологічні науки (мовознавство). 2017. № 7. С. 17-19

2. Вовк О. В. Маніфестація емоції жаху крізь призму описів емоційних станів персонажів-жертв. Львівський філологічний часопис. (5). 2019. С.23-29.